

Islamsk Råd Norge

- Avsender: Islamsk Råd Norge
- Høringsinstans: Tros- og livssynsamfunn utenom Den norske kirke
- Ønsker å ta stilling til høringen: **JA**

Avgitte svar

Lovens formål og medlemskapsspørsmål

1. Dagens tre lover erstattes av én felles lov om tros- og livssynssamfunn

jf. kap. [6](#), [8](#), [18](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

2. Lovens formål skal være å understøtte tros- og livssynssamfunnene

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

3. Loven skal definere tros- og livssynssamfunn som "sammenslutninger for felles utøvelse av en religiøs tro eller et sekulært livssyn"

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

4. Den gjeldende lovregulerte ordningen om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves

jf. [kap. 18](#) og §§ [2](#) og [3](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Registrering og tilskudd

5. Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 500 medlemmer som har fylt 15 år

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i fellesskap

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

7. Det gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt særlige tilfeller

jf. [kap 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

8. Et samfunn må være registrert for å ha krav på tilskudd og for å kunne tildeles vigselfrett, jf. kap. 7 og 19 og §§ 3 og 4 og forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd.

jf. [kap. 7](#) og [19](#) og [§§ 3](#) og [4](#)
forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

9. Staten skal overta kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke

jf. [kap. 13](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

10. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes etter antallet medlemmer i samfunnet over 15 år

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

11. Satsen for tilskudd per medlem i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal reguleres årlig i samsvar med endringene i statens tilskudd til Den norske kirke

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

12. Tilskudd til investeringer av Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900 skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

13. Tilskudd til oppgaver Den norske kirke utfører på vegne av det offentlige skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

14. Tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

15. Samfunn skal kunne nektes tilskudd dersom de mottar bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet

jf. [kap. 15](#) og [§ 6](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

16. Det skal overlates til fylkesmannen å treffe vedtak om registrering og tilskudd etter loven og å føre tilsyn med virksomheten

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

17. Fylkesmannens myndighet etter loven skal kunne ivaretas av ett fylkesmannsembete

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Den norske kirke

18. Særskilte bestemmelser som kun retter seg mot Den norske kirke (kirkelig rammelov) skal gis i et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven

jf. [kap. 8](#) og [§§ 8 – 16](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

19. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg til disse

jf. [kap. 8](#) og [§§ 10 og 11](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

20. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om kirkebygg

jf. [kap. 8](#) og [§ 13](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

21. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven skal gjelde for kirken

jf. [kap. 8](#) og [§ 16](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

22. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent

jf. [kap. 10](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

23. Bestemmelsene om at soknet og Den norske kirke er selvstendige rettssubjekter skal videreføres

jf. [kap. 8](#) og [§ 9](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

24. Mener du at Den norske kirke skal finansieres ved at a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre, eller b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke?

jf. [kap. 9](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

Hvor viktig er dette?

Eventuell kommentar

- ☐ a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre.
- ☐ b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke.

- ☐ Viktig
- ☐ Ikke viktig
- ☐ Ingen oppfatning

Vigselsrett, gravplassdrift og andre spørsmål

25. Vigselsrett for tros- og livssynssamfunn skal videreføres, jf. kap. 19 og forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13.

jf. [kap. 19](#)

forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

Hvor viktig er dette?

Eventuell kommentar

- ☐ Enig
- ☐ Uenig

- ☐ Viktig
- ☐ Ikke viktig
- ☐ Ingen oppfatning

26. Den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift og –forvaltning skal videreføres som normalordning, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

Hvor viktig er dette?

Eventuell kommentar

- ☐ Enig
- ☐ Uenig

- ☐ Viktig
- ☐ Ikke viktig
- ☐ Ingen oppfatning

27. Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

Hvor viktig er dette?

- ☐ Enig
- ☐ Uenig

- ☐ Viktig
- ☐ Ikke viktig

☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

28. Det ansvaret bispedømmerådet har etter gjeldende gravferdslov, skal overføres til de enkelte fylkesmenn, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- ☐ Enig
☐ Uenig

Hvor viktig er dette?

- ☐ Viktig
☐ Ikke viktig
☐ Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kommentarer

Som følge av publisert offentlig høring på forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven), ønsker Islamsk Råd Norge å gi et utfyllende svar. Religionsfriheten i Norge har viktig plass i det norske samfunnet som gjenspeiler de norske verdiene som et åpent, demokratisk og inkluderende samfunn. Med innvandring opp gjennom årene har det norske samfunnet blitt et multikulturelt samfunn som også har gitt opphav til et religiøst mangfold. Trosfriheten bygger på at et enkelt troende individ kan utøve sine religionsforpliktelser også i fellesskap med andre trosfeller. Tiltak som begrenser mulighetene til å drive et trossamfunnshus og menigheter truer denne trosfriheten. I følge SSB sin ferskerapport «Religiøse mangfold 2017» er det i dag omlag 148.000 registrerte muslimer i trossamfunnene i Norge. Rapporten indikerer også på at tallene kan være høyere da en del muslimer ikke har registrert seg i en moské som en konsekvens av at det ikke finnes en moské i deres nærmiljø. Vi ser derfor kravet på 500 medlemmer og aldersbegrensning på 15 år av tilskuddsberettiget medlemskap som svært bekymringsfullt. Dette som følge av nedleggelse av eksisterende menigheter. I følge FNs barnekonvensjon har barn rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Forslaget om 15 år grensen er i sterkt kontrast til stortingsmeldingen i forbindelse med trosopplæringsreformen (7, 2002-2003, «Trusopplæring i ei ny tid»): «Barn og unge har rett til opplæring i eiga tru. Opplæring i eiga tru gir grunnlag for å utvikle og å vere trygg på eigen identitet. Trus- og livssynsopplæringa er slik ein viktig del av identitetsutviklinga for den einskilde» Det pågår mange samfunnsrelaterte aktiviteter for barn og unge i det lokale samfunnet i regi av moskeene. Veldig mange av aktivitetene er i regi av samarbeid med de offentlige etatene, f.eks politiet og barnevern. Ved siden av å være bedehus er moskeene også et samlingssted for barn. Det er gjennom sosialisering at man kan avdekke om evt noen har ekstreme tankesett som er i strid med både norske lover og regler og religionen. Å avdekke slike forhold i en tidligere fase gir rom for å sette riktig og målrettede tiltak tidlig. Moskeene har opp gjennom tiden bygget opp en stor kunnskapsbase innen forebyggende arbeid. Alle slike aktiviteter utføres av personell som på frivillig basis verver sin tid til moskearbeid. Departementets forslag tar ikke høyde for den daglige driften av moskeen som er forbundet med kostander til ansatte, vedlikehold av bygg, leie kostnaden osv. Utfall av forslaget om aldersgrensen: At det settes en 15 års grense for å motta statlig støtte begrunner forslaget kun med at det gjør forvaltningsarbeidet enklere for departementene. På bakgrunn av denne begrunnelsen vil de mindre moskeene i distriktene og i bydelene risikere å avvikle trossamfunnshuset. Departementet er da i ferd med å stenge en viktig dialogsarena og en hjelpende hånd for offentlige etatene som må da sette inn ekstra ressurser for å opprettholde dialog- og integreringsarbeid som før var initiert i samarbeid med lokale trossamfunnshus. Det blir en stor utgiftspost for hver enkel kommune og bydel. Det offentlige regnskapet vil derfor ikke gå i overskudd ved å effektivisere forvaltningen av tilskuddsordningen på denne måten. Samtidig gir departementet et signal om at barns trostilørighet er ikke gjeldende og gir inntrykk av at tro er kun betinget til de voksne. Det er normalt i tros- og livssynshus at barna deltar i religiøs undervisning fra tidlig i barndom. Dersom en mindre moske avvikles på bakgrunn av alder forslaget så «stenges» små barn ute fra å delta i religiøs aktivitet. Dette fratar en grunnleggende rett for praktisering av sin tro hos disse barna. Resultatet av dette vil være at barn vil ikke lenger ha noe forhold til en slik religiøshøytid. Implementering av lovforslaget vil forårsake at viktige forebyggende arbeid menighetene gjør nedprioriteres eller forsvinner. På grunn av avvikling av trossamfunnshus gir det grobunn til at det oppstår privat religiøsundervisning som staten ikke har oversikt over. Dette forslaget vil også medføre betydelige konsekvenser for trossamfunn som er lokalisert i distriktene og i mindre byer, samt deres lokalsamfunn, hvor den største konsekvensen blir at man vil måtte avvikle et trossamfunn, eller at reduksjonen i tilskudd medfører kutt i viktige aktiviteter. En annen konsekvens vil også medføre en vanskeligere integreringsprosess, samt at viktige dialogarenaer i lokalsamfunnet blir borte. Fraflytting kan også bli et resultat som følge av at trossamfunnene forsvinner eller blir sterkt reduserte. Mange vil vurdere om hvorvidt det eksisterer et trossamfunn i lokalmiljøet når man enten skal etablere seg, eller flytte til et annet sted, og dette har ofte en avgjørende betydning for mange. Distriktene og mindre byer, er spesielt utsatte for dette, da flere allerede sliter med fraflytting, og har mangel på arbeidskraft. Et stort antall av flyktninger som kommer til Norge, blir ofte plassert i distriktene, eller i mindre byer. De som ankommer har ofte en sterk religiøs tilknytning til en tro, og har som vane for å søke seg til et lokalt trossamfunn, både for å få muligheten til å utøve sin tro i fellesskap

med andre, men også for å bruke trossamfunnet for å bli kjent med nye mennesker og styrke sitt nettverk med de som allerede er fastboende. Mange bruker trossamfunnene for å innhente informasjon og hjelp om det nye samfunnet man er bosatt i. Erfaring viser at trossamfunnene faktisk når denne gruppen med viktig og praktisk informasjon bedre enn det kommunale instanser gjør. Dette fordi trossamfunnene ofte besitter en bredere språk og kulturell kompetanse. Det er en sterk anmodning til Departementet om å revurdere dette forslaget og vurdere andre former og måter på for å effektivisere forvaltningen av tilskuddsordningen 6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i felleskap Forslaget krever en større gjennomgang og klarere informasjon om hva dette innebærer og hvordan det kan organiseres av trossamfunnene. Det framkommer ikke hvorvidt dette dreier seg om allerede etablerte trossamfunn som er medlem av en paraplyorganisasjon, eller om mindre trossamfunn som søker seg inn til større trossamfunn. Avslutningsvis kan det bemerkes at trossamfunnenes rolle i det norske samfunnet har ikke bare en betydning for individet, men har også en viktig samfunnsrolle ovenfor samfunnet i sin helhet, og verdien av det arbeidet og betydningen som trossamfunnene har, kan estimeres til betydelige summer. Forebyggende arbeid, identitetsbygging, dialogarbeid, sjelesørging, veiledning, psykisk helse, informasjonsarbeid og kunnskapsarbeid er helt essensielle Med vennlig hilsen Zaeem Shaukat Styreleder – Islamsk Råd Norge